

EXCLUSIV: Muntenii valahi ai Sinaiului – Beduinii Gebalieh sau romanii din Peninsula Sinai

06/10/2009 16:51 by Admin

Pe linga Comunitatea romanilor din Egipt oficial cunoscuta, formata din romanele stabilite aici prin casatorie, copiii lor si romanii ce lucreaza in diferite domenii de activitate, in Egipt, in sudul Peninsulei Sinai traieste o alta comunitate de obirsie romana si anume cea a beduinilor Gebalieh

Gebalieh - oamenii muntelui, munteni, dar si paznic sau aparator, in traducere din limba araba), urmasii direct coboritori din robii valahi adusi cu cinsprezece secole in urma de imparatul bizantin Iustinian pentru a ridica, sluji si proteja Minastirea Sfinta Ecaterina. Istoria acestui trib de beduini valahi ce ocupa un loc aparte in peisajul sinait din Egipt prin descendenta lor diferita si prin faptul ca sint unul din cele mai vechi triburi din Peninsula Sinai se impleteste strins cu cea a locului unde au fost adusi in sec. al VI-lea de imparatul bizantin Iustinian: Sfinta Ecaterina. **Dealul Refidim**

Foto1 – Dealul anticului Refidim unde Moise a ridicat altarul inchinat lui Dumnezeu dupa victoria impotriva amalecitorilor si unde astazi se mai pot vedea ramasite din vechile ruine ale Dir Za'ir Voi reda succint momente semnificative din istoria acestui loc pentru a sublinia rolul beduinilor Gebalieh pe scena spatiului unde s-a derulat una dintre cele mai importante secvente din istoria umanitatii si care a fost mentionat din vremuri indepartate sub numele de tara Madian. Pustiul Paran din tinutul Madianului, sau Wadi Feiran al zilelor noastre este mentionat in Vechiul Testament ca locul unde avea sa se reintoarca Agar, nevasta egipteanca a profetului Avraam impreuna cu fiul ei Ismael dupa ce a fost izgonita din gelozie de Sara. Astazi, in anticul Refidim ce acum poarta numele de Feiran, adesea denumita si Perla Sinaiului, inca se pot vedea ruinele vechii Minastiri a celor Sapte Surori, ridicata pe locul unde profetul Moise a stat cu toiagul lui Dumnezeu in mina invingind poporul lui Amalec. De la momentul sosirii lui Agar impreuna cu Ismael in pustiul Faran derulez istoria locului pina la un alt moment semnificativ cind in urma cu trei milenii si jumătate in tara Madianului isi va gasi salvarea profetul Moise de minia faraonului biblic. Aici va intilni Moise pe Sefora, fiica preotului Madianului Ietro, impreuna cu cele sase surori ale sale, la fintina ce astazi ii poarta numele si care se afla in incinta Minastirii Sfinta Ecaterina, aici dupa inca 40 de ani petrecuti in exil in pustia muntelui Sinai, in para focului unui rug aprins profetul biblic va primi porunca de la Dumnezeu sa scoata poporul evreu din robia faraonului pentru ca dupa alti 40 de ani de pribegie in Peninsula Sinai sa primeasca in virful Muntelui Sinai cele 10 porunci pe cele doua table de piatra ale marturiei. **Foto2 –** **Rugul Aprins al lui Moise**

In secolul al IV-lea imparatesa Elena, aflata la venerabila virsta de aproape 80 de ani, a purces intr-o calatorie la Ierusalim unde s-a stabilit pentru o perioada de 2 ani. Dupa ce a adus la lumina mormintul lui Iisus ingropat sub templul zeitei Afrodita si a gasit cele trei cruci pe dealul Golgotei imparatesa Elena a hotarit sa-si continue calatoria si a intrat in Peninsula Sinai pentru a urma drumul facut de Fecioara Maria si Iisus in vremea refugiului lor in Egipt de prigoana tiranului rege Irod. Dupa o ruta istovitoare de aproape 2000 Km, ajunsa in Assiut, cel din urmă loc de popas in care Fecioara Maria, pruncul Iisus, batrinul Iosif si moasa Salomea au stat vreme de sase luni in Egipt si unde astazi se ridica Deir Al-Moharraq (Minastirea Arsa - in traducere in limba araba), sau "Cel de-al doilea Ierusalim", cum mai este denumit lacasul, imparatesa Elena decide sa strabata desertul dintre Nil si Marea Rosie si reintra in Peninsula Sinai unde gaseste Rugul Aprins al lui Moise in jurul caruia construieste un zid de caramida pentru protectie iar linga acesta porunceste sa se ridice o capela ce va purta numele Capela Rugului Aprins. Doua secole mai tirziu, intre anii 527 ş 565 e.n., imparatul Iustinian avea sa ridice in jurul Tufisului lui Moise Minastirea Rugului Aprins, pentru a carei constructie aducea din Tara Romanească două sute de familii de valahi. Minastirea Rugului Aprins isi va pastra acest nume pina in secolul al IX-lea cind unui calugar al minastirii aflate la poalele Muntelui lui Moise i se va revela intr-o viziune ca moastele Sfintei Ecaterina, fecioara de vita nobila, martirizata la numai 18 ani prin decapitare, in anul 305, la Alexandria, se afla ingropate pe virful celui mai inalt munte din Sinai, Gebel Katherina (2642m). Un secol mai tirziu calugarii minastirii aveau sa coboare relicvele in Biserica Schimbarea la Fata unde astazi se pastreaza capul si mina stinga ale sfintei intr-o racla de argint depusa in sarcofagul din altarul lacasului. Dupa descoperirea moastelor si aducerea lor in biserica, lacasul care purta numele de Minastirea Rugului Aprins si-a schimbat numele, pastrat pina in zilele noastre, dupa cel al Sfintei Ecaterina.

Valahii din Peninsula Sinai - Paznicii Muntelui lui Moise Din momentul aducerii lor in Peninsula Sinai de catre imparatul bizantin Iustinian, istoria beduinilor Gebalieh se impleteste strins cu cea a Minastirii Sfinta Ecaterina, lacas ce isi datoreaza existenta ajutorului constant pe care l-a primit de-a lungul timpului din partea domnilor romani pina la

Strainatate:: Site-ul romanului adevarat

<http://www.strainatate.org>

secularizarea averilor minastirilor din Principatele Unite in timpul lui Alexandru Ioan Cuza. De la sfarsitul secolului al XVI-lea de cind intalnim primele "inchinari" de manastiri romanesti catre manastirile din Sinai o parte din veniturile manastirilor romanesti erau trimise spre Minastirea Sfinta Ecaterina pentru intretinerea acesteia si a celorlalte manastiri sinaite ce apartineau de ea si aflate la mica distanta: Minastirea de calugarite Sfintii Mucenici Galaction si Epistimia, astazi disparuta, Minastirea Sfintii Patruzeci de Mucenici, Minastirea Sfintii Cosma si Damian, Minastirea Panaghia, Minastirea Sfintii Apostoli, Minastirea El Faran sau Minastirea celor Sapte Surori, manastirile din Ramhan si Hodra, aflate astazi in ruina, Minastirea Rait care in anii '80 avea ca staret pe Ieroschimonahul Iuvenalie "Strainul" nascut linga Moinesti, in judetul Bacau. Timp de aproximativ trei veacuri au fost inchinate zeci de manastiri romanesti, din veniturile carora au putut sa se intretina toate aceste lacasuri cazute sub dominatia otomana. Pe linga ajutorul format din veniturile metocurilor si manastirilor romanesti din care se intretinea Minastirea Sfinta Ecaterina se adauga contributiile banesti si materiale ce se colectau din Tarile Romane de catre delegati ai Patriarhiei de Ierusalim de care a apartinut de-a lungul istoriei minastirea si care erau transportate pe Dunare sau la Marea Neagra cu corabiile, donatiile de obiecte pretioase de cult care astazi se afla in tezaurul minastirii, documentele de danie si inzestrare si hrisoavele prin care se inchinau metocuri, se acordau ajutoare banesti si materiale de intretinere lacasului, daniile si ajutoarele diverse si importante ale nenumaratilor pelerini romani ajunsi aici. Din nefericire tezaurul si biblioteca Minastirii Sfinta Ecaterina unde se afla documente importante referitoare la obirsia si istoria beduinilor Gebelieh nu sint deschise astazi vizitatorilor pentru ca monahii cu greu vor ierta si uita pierderea in anul 1865 a celui mai valoros manuscris pe care l-au avut: Codicele Sinaitic, ce dateaza din secolul al IV-lea, ce a fost dus de catre Tischendorff la muzeul din Petrograd si vindut apoi muzeului British Museum din Londra. Fara doar si poate ca un proiect serios dedicat beduinilor Gebalieh implica cercetarea documentelor nestudiate inca, referitoare la originile si istoria valahilor sinaiti, aflate in biblioteca Minastirii Sfinta Ecaterina, a doua mare biblioteca din lume dupa cea a Vaticanului, unde se afla manuscrise si carti de cult romanesti, acte de arhiva si condici, hrisoave de danie romanesti daruite lacasului de catre Matei Basarab, Grigore Ghica, Nicolae Mavrocordat, Petru Rares, Petru Schiopul, Vasile Lupu, Alexandru Ipsilanti, Alexandru al II-lea Mircea, Mihail Racovita, Ieremia Movil, Radu Paisie, Petru cel Tinar ce au sustinut impreuna cu multi altii de-a lungul timpului existenta acestui lacas, alaturi de familii boieresti ca Balaceni sau familia Spatarului Mihail Cantacuzino, care intre anii 1668-1703, pe timpul egumeniei lui Ioachim Peloponesiacul, a intrepris un pelerinaj in Sinai impreuna cu Doamna Elena, sotia lui Constantin Cantacuzino postelnicul (mama domnitorului Serban) si sora sa, Stanca, pelerinaj in amintirea caruia a durat in 1695 schitul monahal de la Sinaia, sau fostul mitropolit Varlaam al Ungrovlahiei care intreprinde un pelerinaj in Sinai tot in aceasta perioada, sau domnitorul Constantin Brincoveanu, al carui tablou in marime naturala, donat minastirii de marele martir roman in anul 1696 si descoperit in anul 1935 de Marcu Beza, am avut ocazia fericita sa-l vad in anul 1999 in biblioteca de renume mondial, inchisa astazi din pacate vizitatorilor, sau carturari romani pelerini in Sinai precum Dimitrie Bolintineanu (1819-1872), care a tiparit cartea "Calatorii in Palestina si Egipt" la Iasi, in anul 1856 sau cunoscutul etnograf, folclorist si muzicolog iesean Teodor Burada (1839-1923) ce si-a publicat notele scrise in calatoria in Sinai in ziarul "Evenimentul" din Iasi. Pentru a sublinia importanta studierii documentelor referitoare la Gebelieh aflate in biblioteca Minastirii Sfinta Ecaterina mentionez si descoperirea uluitoare din anul 1978 a 4 tone de manuscrise vechi in 25 de lazi ce au fost ascunse intr-o tainita a zidurilor vechi ale minastirii, scrise in limbile greaca, latina, siriana, araba, armeană si besa, care este limba veche traca si una din cele patru limbi paleocrestine in care se faceau slujbele bisericesci in manastirile din Sinai, fapt confirmat si de relatarea pelerinului italian Antoninus Placentinus care a vizitat minastirea in anul 570. Dealtfel astazi exista tribul beduinilor numiti Bezy (Beziya) din Tor iar in secolul al XVI-lea calatorul de origine ceha Christophe Harant mentiona ca beduinii din zona Minastirii Sfinta Ecaterina isi numeau capetenii "capi" si calatorul german Samuel Kiechel, in acelasi secol, relateaza ca acesti beduini spuneau paduchilor "pedoci". Bessi (besso) era denumirea crestiniilor de la Marea Neagra, descendentii ai geto-dacilor pe care arabii, cunoscindu-le originea, i-au denumit "Ilah", o derivatie a cuvintului vlah si exista un manuscris in biblioteca minastirii, care este o copie dupa un document din secolul al VI-lea in care este mentionata aducerea beduinilor Gebelieh de la Marea Neagra, din tara valahilor (bilâd al-Aflâh). **Fiii crestinilor - Sclavi ai Romei** Multe insa din informatiile referitoare la beduinii Gebelieh pe care le avem de-a lungul secolelor provin din insemnarile calatorilor veniti in pelerinaj la Muntele Sinai si la minastirea aflata la poalele lui. Calatorul si exploratorul elvetian John Lewis Burckhardt scria in cartea sa "Calatorii in Nubia", publicata la Londra in anul 1822: "Cind Iustinian a cladit minastirea, a trimis un grup de sclavi originari de pe tarmurile Marii Negre... Ei marturisesc in chip unanim

Strainatate:: Site-ul romanului adevarat

<http://www.strainatate.org>

pogorirea lor din robii crestini, de unde ii si numesc ceilalti beduini "Fiii crestinilor". Se casatoresc numai intre dinsi, alcatuind o comunitate aparte din vreo suta si douazeci de oameni inarmati. Sint o rasa muncitoare si robusta, iar fetele lor au faima de superioara frumusetate asupra tuturor beduinilor, ceea ce da nastere la nefericite legaturi si iubiri romantice, cand indragostiti se intampla a tine de alte triburi". Astfel de mentionari au favorizat de-a lungul timpului ipoteza ca imparatul Iustinian a trimis spre paza manastirii un contingent militar de elita aflat sub stindardele imperiale ale Bizantului, caci se cunoaste ca cei mai curajosi soldati ai primilor imparati bizantini erau de origine daco-valaha, si nu un grup de robi, caci ar fi fost putin posibil ca un grup de robi sa fie lasat inarmat ca sa pazeasca o manastire. Initial imparatul Iustinian a dorit sa cladeasca Minastirea Sfinta Ecaterina pe Muntele Sinai insa lipsa apei l-a determinat s-o construiasca la poalele masivului. Redau dialogul dintre imparatul Iustinian si trimisul sau caruia ii daduse misiunea construirii manastirii, asa cum a fost el relatat de catre Eutichius, patriarhul Alexandriei intre anii 933-940, cunoscut arabilor sub numele de Said Ibn-Batric, si in care strabunii valahi ai beduinilor Gebelieh sint mentionati ca "sclavi ai Romei" (in textul arab: abid el rum) termen ce se refera la valahi: "Auzind calugarii de evlavia lui Iustinian, mersera la el cu rugamintea de a le face o manastire, intrucat ei n-aveau inca un adapost si traiau imprastiati in preajma rugului din care vorbise Dumnezeu lui Moise. Imparatul trimise pe un legat al sau si-i dete puteri depline sa cladeasca o astfel de manastire. Acesta gandea s-o zideasca pe munte, insa, din pricina lipsei de apa, isi schimba planul si o inalta jos, la poale. Intors la Constantinopol, ii vorbi imparatul: - De ce n-ai zidit manastirea in varful muntelui? - Am zidit manastirea langa rug si apa, de-as fi zidit-o pe varf, calugarii ar fi ramas fara apa; si daca vreodata ar fi fost impresurati, li s-ar fi taiat apa si-ar fi murit de sete. Imparatul zise: - Cel putin trebuia sa nivelezi muntele spre miazanoapte, ca intr-acolo sa nu-i vatame nimeni! - De-am fi pus la cheltuiala intreg tezaurul Egiptului, Romei si Siriei, tot n-am fi putut nivela muntele! Imparatul se manie foarte si porunci sa i se taie capul. Trimise apoi un alt legat si cu el o suta de sclavi ai Romei, cu sotile si copiii lor... si le zidi case in afara manastirii, unde sa poata locui si strajui manastirea si calugarii." In anul 1841, profesorul american Edward Robinson, supranumit si "Parintele geografiei biblice" il cita pe egumenul Minastirii Sfinta Ecaterina in cartea sa "Cercetari biblice in Palestina si tarile adiacente" ce avea sa-i aduca Medalia de Aur a [Royal Geographical Society](#) in anul 1842: "Iustinian, zidind manastirea, trimisese o suta de prizonieri valahi. In cursul vremii, cum navalisera arabii si rapisera manastirii multe din posesii, urmasii acestor valahi au devenit musulmani si au adoptat obiceiurile arabe". Un alt cercetator orientalist, profesorul Edward Henry Palmer pe care beduinii il numeau Abdallah Effendi mentiona si el existenta valahilor Gebelieh: "Acest trib se zice a fi de obarsie europeana, tragandu-se dintr-o colonie de robi valahi, asezati de Iustinian sa pazeasca manastirea. Ei insisi cred sa fi venit dintr-o tara numita "Llah" si trasaturile lor deosebite de ale obisnuitului tip de beduini par a favoriza presupunerea." [lată](#) ce scria in 1931, C. S. Jarvis, guvernatorul englez al Peninsulei Sinai, in cartea sa "Ieri si Azi in Sinai": "Printre cei ce ajuta pe calugari in treburile manastirii se afla o ciudata rasa de oameni, zisi Gebalié. Nu fac parte din stocul arabesc, ci sunt urmasii robilor valahi, trimisi de Iustinian in veacul al saselea, pentru a servi minastirilor... Mai există aproximativ 400; ei traiesc in afara zidurilor manastirii. Au fost obligati sa treaca la religia mahomedana putin timp dupa Hegira (622)." Scriitorul, criticul literar, istoricul si diplomatul Marcu Beza, care intre anii 1931-1939, a fost Consul General al Romaniei la Ierusalim, perioada in care calatoreste in Peninsula Sinai si face sustinute cercetari privind relatiile Tarilor Romane cu tarile din Orientul Apropiat avea sa povesteasca in articolul "Urme romanesti la Ierusalim, Muntele Sinai si Manastirea Sfantul Sava" publicat in anul 1932 in revista "Boabe de Griu" ca atunci cind a ajuns la Minastirea Sfinta Ecaterina avea sa afle in gradina manastirii locul unde fusese ingropata, in 1750, cea din urmă femeie crestina a tribului Gebalieh. Cu ocazia vizitei sale la Minastirea Sfinta Ecaterina, Marcu Beza avea sa primeasca din partea arhiepiscopului Porfirios cartea greceasca "Sfinta Minastire Sinai" a lui Pericle Grigoriade, tiparita la Ierusalim in anul 1875, ce cuprindea informatii despre colonitii Gebalieh. Astazi valahii sinaiti cunosc legenda originii lor care a devenit o traditie orala si isi duc traiul secular in Sfinta Ecaterina fiind foarte atasati de pamintul lor. Numarind in jur de 2000 de suflete ei sint divizati in trei ramuri: Hamayidah, Salayimah si Wahibat, cei ce traiesc in apropierea manastirii ajutind la treburile administrative ale lacasului. Putini dintre ei sint angajati permanenti in manastire ca bucatari, lucratori, trapezari, gradinari, paznici, in timp ce altii lucreaza temporar. Tot ei se ocupa de ghidarea pelerinilor pe Muntele lui Moise, Muntele Ecaterina si Muntele Horeb si de transportul si excursiile tip safari in zona. Uitati de un mileniu si jumatate in colbul istoriei de fratii lor de singe probabil ca valahii sinaiti vor ramine in continuare nestiuti pina cind un proiect temerar care sa implice fonduri si o echipa de cercetatori avizati se va mobiliza sa-i readuca din legenda inapoi la filonul din care-si trag obirsia. Singura initiativa de care am cunostiinta de a se studia in mod concret, la fata locului, organizat si cu

Strainatate:: Site-ul romanului adevarat

<http://www.strainatate.org>

o echipa de oameni profesioniști această comunitate de beduini de origine română din punct de vedere istoric, lingvistic, toponimic, etnologic, s.a.m.d. este cea a profesorului Iosif Constantin Dragan însă din păcate neșansa de a se concretiza acest proiect datorată conjuncturii conflictuale din perioada în care a fost lansat a lăsat iarăși în negura istoriei pe valahii Gebelieh, stopind această inițiativă de anvergură. În anul 2002 aveam să mă întâlnesc la București cu profesorul Ion Coja care, cunoscând pasiunea mea pentru istoria Egiptului și interesul deosebit pe care-l aveam pentru acest subiect, mi-a dat atunci proiectul profesorului Iosif Constantin Dragan, din echipa căruia făcuse parte, proiect ce fusese inițiat și dedicat la sfârșitul anilor '60 beduinilor valahi, în speranța că povestea comunității de obștie română Gebalieh, exilată de soartă în locul unde s-a scris una din cele mai importante file din istorie va fi scoasă la lumină... **In exclusivitate pentru Romanian Global News, Madalina Banica, Egipt**

Sursa: [Romanian Global News](#)